

АНАЛИЗ НА ТРАНСПОРТНАТА СИСТЕМА НА БЪЛГАРИЯ И ИНТЕГРИРАНЕТО ѝ С ЕВРОПЕЙСКАТА ТРАНСПОРТНА СИСТЕМА

Миглена Димитрова
azzazaz@abv.bg

*Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“
гр. София, ул. „Гео Милев“ №158
БЪЛГАРИЯ*

***Ключови думи:** Транспортна система, интегриране, анализ*

***Резюме:** Анализирането на националната транспортна система допринася за представата за състоянието на сектора, транспортната инфраструктура, техните предимства, недостатъци и перспективи, състоянието по видовете транспорт. Липсите, нуждите и проблемите, от които се нуждае всеки вид транспорт.*

Транспортната система на България притежава добри условия за функционирането на железопътен, автомобилен, въздушен, воден (речен и морски). Едно от предимствата за това е гъстотата на изградената транспортна инфраструктура. Страната разполага с над 19хил. Км републикански пътища, над 6 хил. Км железен път, морски и речни пристанища, летища. Друго предимство на българската транспортна система е благоприятното географско положение, което дава възможност за транзитни превози през страна по петте общоевропейски транспортни коридора, които преминават през България. На следващо място е високата степен на либерализация на транспортния сектор. Изградени са връзки на обществения транспорт с национално значение с българската пътна и железопътна мрежа; съществуващо проекти за развитие на транспортната система, които са в процес на изпълнение.

Като слаби страни на българската транспортна система са: Лошото състояние на съществуващата инфраструктура; недостатъчни взаимоотношение между видовете транспорт; недостиг на финансови ресурси, както за поддържането, така и за развитието на инфраструктурата; пазарното развитие на отделните видове транспорт е в различна степен; недостатъчно се използва потенциала за вътрешни и международни превози по река Дунав

За развитието на транспортната система на България от голямо значение са физическата и оперативната структура на транспортната мрежа, нейните характеристики, експлоатационното състояние и възможността за предоставяне на за безопасни и надеждни транспортни услуги. Но като цяло състоянието на транспортната мрежа у нас е много незадоволително, което оказва негативно влияние върху експлоатационните разходи, максималните скорости и тн.

Железопътен транспорт и инфраструктура:

За българската транспортна система железопътният транспорт се явява основен елемент. Развитието му е предпоставка за икономическото развитие на страната. Важен компонент за мобилността на населението е осигуряване на достъпни услуги на железопътният транспорт.

Като основни проблеми за развитието на железопътния транспорт могат да бъдат посочени:

- Незадоволителното състояние на инфраструктурата и подвижния състав, което води до ниската скорост и слабото ниво на обслужване на пътническите и товарни превози.
- Недостатъчна интеграция на националната железопътна мрежа в европейската
- Недостатъчни връзки на националната железопътна мрежа с морските, вътрешно водни пристанища и пристанищата, като от необходимост е да се развият тези връзки, което ще доведе до повишена интермодалност
- От главно значение е въвеждането на системи за сигнализация; внедряване на европейска система за управление на железопътния трафик

Пътническите превози по железопътен транспорт имат голям потенциал за развитие, който потенциал зависи от подобряването на железопътната мрежа и подвижният състав.

Бъдещото развитие на железопътния транспорт – пътнически и товарен има голямо значение за националната транспортна политика, поради няколко причини като: пренатовареността на пътната инфраструктура, националната политика за безопасност и опазването на околната среда, високите цени на горивата за автомобилите. Модернизацията на железопътната инфраструктура ще положителен ефект върху превозите и тяхната ефективност и се очаква това да допринесе за интегрирането на транспортната ни система в европейската транспортна система, както и за повишаването на пътническите и товарни превози по железница/

Автомобилен транспорт и инфраструктура:

Един от основните проблеми на автомобилния транспорт е лошото състояние на пътната инфраструктура. За подобряването на състоянието на сектора е необходимо увеличението на товаримостта на пътната настилка, която трябва да е в съответствие с европейските изисквания. Относно състоянието на пътната инфраструктура могат да се определят следните проблеми и потребности:

- Голяма интензивност на движение в сравнение с други мрежи
- Пътни участъци с голямо движение близко до максималната им пропускателна способност
- Незавършена автомагистрална мрежа, която води до неосигуряването на високоскоростни и качествени връзки между главните населени центрове на страна, както и между България и съседните страни
- Необходимост от инвестиции за изграждането на връзки към интермодални терминали, летища и пристанища
- Слаби показатели за безопасност на движението спрямо средните за ЕС

Пристанищна инфраструктура и вътрешни водни пътища:

Въпреки това, че българската пристанищна инфраструктура е с голяма гъстота и съществува наличие на свободен капацитет голяма част от пристанищата на страна са изградени през миналият век. Това е довело до тяхното лошо техническо състояние.

Недостатъчните инвестиции оказват сериозно влияние върху развитието на инфраструктурата, част от състоянието кейовете и на някои механични съоръжения.

За развитието на водните пристанища на България основно значение е либерализацията на предлаганите услуги, пристанищната инфраструктура и акваториите. През последните години се създават нови системи за подобряване на условията за корабоплаване по Черно море и река Дунав.

Стремеж на страната е увеличаването на трафика за превоз на товари и пътници в бъдещ период, както и развитието на водния транспорт да бъде в съответствие с европейската транспортна политика

Въздушен транспорт:

През последните години особено след присъединяването на България в ЕС въздушния пазар за превоз на пътници бележи особен темп на растеж, което се дължи най – вече на туризма и развитието на бизнеса. Голямото търсене най – вече се поема предимно от международните летища на страната в София, Варна и Бургас. В резултат на целенасочената инвестиционна политика в последните години, авиопаркът на страната ускорено се обновява и българските въздушни превозвачи повишават непрекъснато своята конкурентоспособност, както на пазара на чартърните превози, така и в обслужването на пътуванията по редовните международни линии.

Интегрирането на българската транспортна система в европейската има няколко очевидни положителни измерения – подобрене и развитие на чисто физическите/инфраструктурни връзки и постигане на оперативна съвместимост, привличане на международен трафик през страната и повишаване конкурентоспособността на българските транспортни фирми.

Интегрирането на България в европейските структури предоставя възможността за изграждане, модернизирание и развитие на част от транспортната ни инфраструктура с много по-ниски за страната разходи. Необходимо е ускоряване на работата, за да може България да се възползва в пълна степен от предоставените ѝ възможности за финансиране от фондовете на ЕС. Съществен елемент от интегрирането на инфраструктурата е и нейното развитие и отваряне към съседните страни, както и поэтапното осигуряване на пълна оперативна съвместимост за движение по българските участъци от Трансевропейската мрежа, което е стъпка за привличането на допълнителни транзитни потоци. Основни проекти за развитието и модернизацията на транспортната инфраструктура, осигуряващи интеграцията на транспортните мрежи в европейски план, ще бъдат дефинирани в рамките на разработваната Стратегия на ЕС за Дунавския регион.

Качеството на предлаганата транспортна услуга зависи до голяма степен и от транспортните оператори. Затова, пълното интегриране на българските превозвачи в европейската транспортна система трябва гарантира тяхната конкурентоспособност на общия пазар за транспортни услуги. За целта следва да се продължат усилията за хармонизиране на условията за достъп до пазара и за обновяване и модернизация на транспортния парк, също тала и за повишаване на маркетинговата и търговска ориентация на транспортните субекти, за по-ефективно управление на дружествата. В съвременните условия разработването и прилагането на ефективни логистични вериги е не само изискване на пазара, но и фактор, генериращ значителна добавена стойност към чисто транспортните дейности. Постигането на високо ниво на конкурентоспособност на транспортния сектор е задача немислима без интензифициране на научните изследвания и проучвания, които към настоящия момент изостават не само от средното ниво на старите, но и на новите страни-членки, както и без осигуряването на професионален и административен капацитет, отговарящ на съвременните условия и изисквания.

Перспективи и предизвикателства пред транспортния сектор

Основен проблем, идентифициран във връзка с характеристиките и качествата на инфраструктурата, е липсата на непрекъснати, последователни и постоянни транспортни мрежи, които да осигуряват бързо и безопасно придвижване на по-дълги разстояния.

Пример за това е липсата на автомагистрални връзки между главните градове и граничните контролно-пропускателни пунктове. Определените транспортни проекти, които са в процес на строителство, няма да задоволят този дефицит, а растежът на транспортното търсене ще засили проблема и ще продължи да се отразява неблагоприятно върху икономическото развитие на страната.

Ефективният интермодален транспорт, подкрепен от нови и подобрени терминали, има възможност да предостави значителни предимства в три области

- Подобряване на цялостната транспортна ефективност, което ще намали разходите на операторите и потребителите и ще подкрепи икономическото развитие
- Намаляване на процента на нарастване на автомобилния товарен трафик чрез предоставяне на допълнителни стимули за използване на железопътен и воден транспорт, посредством подобрени интермодални съоръжения
- Стимулиране на устойчиво развитие на транспорта и екологична защита чрез пренасочване на пътническия и товарен трафик от автомобилния транспорт към по екологосъобразните видове транспорт.

ANALYSIS OF THE TRANSPORT SYSTEM OF BULGARIA AND ITS INTEGRATION WITH THE EUROPEAN TRANSPORT SYSTEM

Miglena Dimitrova

azzazaz@abv.bg

*University of Transport, Sofia, Geo Milev 158 str
BULGARIA*

Key words: *Transport system, integration, analysis*

Abstract: *Analysis of the national transport system contributes to the perception on the sector, transport infrastructure, their strengths, weaknesses and prospects, the situation in the transport modes. Gaps, needs and problems that they need every mode of transport.*